

Πρόγραμμα Ελληνομάθειας (2022-2023)

Το Πρόγραμμα Ελληνομάθειας (ΠΕ) διεξήχθη για έκτη φορά τη σχολική χρονιά 2022-2023 σε παγκύπρια βάση σε όλα τα δημόσια δημοτικά σχολεία. Το ΠΕ αποσκοπεί: α) στην αξιολόγηση του επιπέδου ελληνομάθειας των μαθητών/μαθητριών που δεν έχουν την Ελληνική ως μητρική γλώσσα, έτσι ώστε αυτοί/αυτές να ενταχθούν σε στοχευμένα προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, που να ανταποκρίνονται στο επίπεδο ελληνομάθειας και τις ανάγκες τους (αρχική αξιολόγηση) και β) στην αξιολόγηση του επιπέδου ελληνομάθειας των μαθητών/μαθητριών οι οποίοι/οποίες ολοκληρώνουν τη φοίτησή τους στα προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, έτσι ώστε να καταγράφεται η πρόοδός τους, όπως και η αποτελεσματικότητα των εν λόγω προγραμμάτων (τελική αξιολόγηση).

Η αξιολόγηση έγινε με τα διαγνωστικά δοκίμια «Μιλιάς Ελληνικά Ι», που στηρίζονται στην κλίμακα αξιολόγησης του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς (ΚΕΠΑ) για τις γλώσσες. Η χορήγηση των δοκιμίων έγινε από εξωτερικούς/εξωτερικές χορηγητές/χορηγήτριες κατά την περίοδο Φεβρουαρίου-Απριλίου 2023. Επιπρόσθετα, οι χορηγητές/χορηγήτριες συμπλήρωσαν ερωτηματολόγιο που αποσκοπούσε στη συλλογή δεδομένων σχετικά με τον χρόνο και τις συνθήκες χορήγησης, καθώς και τις δυσκολίες που πιθανόν να αντιμετώπισαν οι μαθητές/μαθήτριες κατά τη συμπλήρωση των δοκιμίων. Η στατιστική ανάλυση των δεδομένων υιοθέτησε μεθόδους περιγραφικής στατιστικής και μοντέλα λογιστικής παλινδρόμησης. Για τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το λογισμικό SPSS.

Σύμφωνα με τη μηχανογράφηση των στοιχείων του μαθητικού πληθυσμού, από τις σχολικές μονάδες στην Ενιαία Βάση Δεδομένων του ΚΕΕΑ, στην αρχική αξιολόγηση έπρεπε να συμμετάσχουν συνολικά 3030 μαθητές/μαθήτριες και στην τελική αξιολόγηση 1814. Στους αριθμούς αυτούς συμπεριλαμβάνονται και οι μαθητές/μαθήτριες που δεν ολοκλήρωσαν την αρχική και τελική αξιολόγηση την προηγούμενη σχολική χρονιά (2021-2022).

Τελικά στην αρχική αξιολόγηση συμμετείχαν συνολικά 2787 από τους/τις 3030 (92%) μαθητές/μαθήτριες. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν ότι η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών/μαθητριών (95,2%) διαγνώστηκαν με επίπεδο ελληνομάθειας χαμηλότερο του Β1. Επομένως, αυτοί/αυτές οι μαθητές/μαθήτριες πρέπει να ενταχθούν σε πρόγραμμα ενισχυτικής διδασκαλίας για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας κατά την επόμενη σχολική χρονιά (2023-2024). Είναι σημαντικό να σημειωθεί το πολύ μικρό ποσοστό (4,8%) των μαθητών/μαθητριών που διαγνώστηκε με επίπεδο ελληνομάθειας Β1, το οποίο είναι το χαμηλότερο ποσοστό που έχει καταγραφεί μέχρι τώρα. Στα διαχρονικά αποτελέσματα του ΠΕ, το εν λόγω ποσοστό κυμαίνεται από 8,4% ως 16,6%, με εξαίρεση τη χρονιά 2019-2020 όταν διακόπηκε το Πρόγραμμα και μόνο 3,3% των παιδιών εντοπίστηκαν να έχουν πετύχει το επίπεδο Β1 στην αρχική αξιολόγηση.

Στην τελική αξιολόγηση συμμετείχαν 1579 μαθητές/μαθήτριες από τους/τις 1814 (87%). Τα αποτελέσματα κατέδειξαν ότι 46,9% των μαθητών/μαθητριών, οι οποίοι/οποίες ολοκλήρωσαν το πρόγραμμα ενισχυτικής διδασκαλίας για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, κατέκτησαν το επίπεδο ελληνομάθειας Β1, ενώ το 18,6% βρέθηκε να κατέχει επίπεδο ελληνομάθειας Α1 και ποσοστό 34,5% επίπεδο ελληνομάθειας Α2. Στα διαχρονικά αποτελέσματα του ΠΕ, το ποσοστό επίτευξης του Β1 στην τελική αξιολόγηση κυμαίνεται από 36,8% ως 55,2%, με το φετινό ποσοστό να είναι κατά 10,1% υψηλότερο από την περσινή σχολική χρονιά (2021-2022) όταν το αντίστοιχο ποσοστό ανήλθε σε 36,8%.

Στο πλαίσιο του ΠΕ διερευνήθηκε επιπλέον η συσχέτιση διαφόρων μεταβλητών που πιθανόν να σχετίζονται με την επιτυχή κατάκτηση του επιπέδου Β1 για τους/τις μαθητές/μαθήτριες οι οποίοι/οποίες ολοκληρώνουν το πρόγραμμα ενισχυτικής διδασκαλίας. Οι μεταβλητές χωρίστηκαν σε δύο γενικές κατηγορίες: (α) «προσωπικά/οικογενειακά χαρακτηριστικά» μαθητή/μαθήτριας (φύλο, τόπος γέννησης, ελληνόφωνοι γονείς/κηδεμόνες) και (β) «εκπαιδευτικά χαρακτηριστικά» (τάξη φοίτησης και συνολικά έτη συμμετοχής σε πρόγραμμα ενισχυτικής διδασκαλίας). Οι συσχετίσεις (crosstabs) κατέδειξαν στατιστικά σημαντικές διαφοροποιήσεις ανάμεσα στα παιδιά που κατέκτησαν το επίπεδο ελληνομάθειας Β1 και στα παιδιά με χαμηλότερο επίπεδο ελληνομάθειας ως προς και τις πέντε μεταβλητές.

Για περαιτέρω ανάλυση των δεδομένων υιοθετήθηκαν συμβατικά μοντέλα λογιστικής παλινδρόμησης (logistic regression) για την επιλογή εκείνων των μεταβλητών με τη στατιστικά «σημαντικότερη» επίδραση στην επιτυχή κατάκτηση του επιπέδου Β1. Συνολικά, τέσσερις μεταβλητές παρουσίασαν στατιστικά σημαντική συμβολή στην πρόβλεψη της επιτυχούς κατάκτησης του επιπέδου Β1. Συγκεκριμένα, στις μεταβλητές από την κατηγορία «προσωπικά/οικογενειακά χαρακτηριστικά» το φύλο (τα κορίτσια) και οι μαθητές/μαθήτριες που γεννήθηκαν στην Κύπρο, έχουν περισσότερες πιθανότητες να κατακτήσουν το επίπεδο Β1. Περαιτέρω, τα παιδιά με έναν τουλάχιστον ελληνόφωνο γονέα/κηδεμόνα έχουν περισσότερες πιθανότητες να κατακτήσουν το επίπεδο Β1. Από τις μεταβλητές στην κατηγορία «εκπαιδευτικά χαρακτηριστικά», οι μαθητές/μαθήτριες οι οποίοι/οποίες φοιτούν σε μικρότερες τάξεις (Β' και Γ') έχουν λιγότερες πιθανότητες να κατακτήσουν το επίπεδο Β1.

Επιχειρήθηκε, επιπρόσθετα, σύγκριση του επιπέδου ελληνομάθειας των μαθητών/μαθητριών οι οποίοι/οποίες συμμετείχαν στην τελική αξιολόγηση και για τους/τις οποίους/οποίες υπάρχουν δεδομένα αρχικής αξιολόγησης. Από τους/τις 1579 μαθητές/μαθήτριες οι οποίοι/οποίες συμμετείχαν φέτος στην τελική αξιολόγηση, για τους/τις 1424 (90,18%) ήταν εφικτή η συγκεκριμένη σύγκριση (εφόσον στα παιδιά είχαν διενεργηθεί δύο μετρήσεις, εντός των τελευταίων 3 ετών). Από τα παιδιά που συμμετείχαν στην αρχική αξιολόγηση, (α) το 2019-2020, 30 παιδιά (55,6%) κατέκτησαν το επίπεδο Β1, (β) το 2020-2021, 287 παιδιά (58,3%) κατέκτησαν το επίπεδο Β1, και (γ) το 2021-2022, 329 (37,5%) παιδιά κατέκτησαν το επίπεδο Β1.

Φέτος, για πρώτη φορά επαναξιολογήθηκαν τα παιδιά που φοιτούσαν στην Στ' τάξη, τα οποία δεν πέτυχαν το επίπεδο Β1 σε προηγούμενες αξιολογήσεις τους, κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στο Δημοτικό. Σκοπός της επαναξιολόγησης ήταν η αποτίμηση επικαιροποιημένου αποτελέσματος μέτρησης του επιπέδου ελληνομάθειας αυτών των παιδιών, πριν την μετάβαση τους στο Γυμνάσιο. Από τα 528 παιδιά με αυτό το προφίλ επαναξιολογήθηκαν 462 (87,5%), από τα οποία ποσοστό 85,9% πέτυχε το επίπεδο Β1, ενώ 10% το επίπεδο Α2 και 4,1% το επίπεδο Α1.

Τέλος, για την αξιολόγηση των συνθηκών χορήγησης των δοκιμίων σε όλα τα παιδιά που έλαβαν μέρος στο ΠΕ, συμπληρώθηκαν 522 ερωτηματολόγια από τους/τις χορηγητές/χορηγήτριες. Οι χορηγητές/χορηγήτριες ανέφεραν ότι δεν προέκυψαν ιδιαίτερες δυσκολίες ή προβλήματα κατά τη διάρκεια της χορήγησης των δοκιμίων στα παιδιά και πως ο χρόνος που δόθηκε για τη συμπλήρωση των δοκιμίων κρίθηκε ως ικανοποιητικός. Τα πιο πάνω αποτελέσματα και ενδεχόμενες συνεπαγωγές συζητούνται αναλυτικά στην παρούσα Έκθεση.